

CÁC BẤT THƯỜNG MẠCH MÁU DÂY RÓN **(Vascular abnormalities of the umbilical cord)**

DÂY RÓN MỘT ĐỘNG MẠCH

Dây rón một động mạch là gì?

Dây rón bình thường bao gồm hai động mạch và một tĩnh mạch. Tuy nhiên trong một số trường hợp dây rón chỉ có một động mạch và một tĩnh mạch, gọi là dây rón một động mạch (Single umbilical artery – SUA).

Dây rón một động mạch xuất hiện như thế nào?

Ba giả thuyết được đưa ra nhằm giải thích cơ chế xuất hiện của dây rón một động mạch. Giả thuyết đầu tiên là do không phát triển của một trong hai động mạch rón. Giả thuyết thứ hai là sự xuất hiện của cục máu đông ở một động mạch rón trong giai đoạn đầu thai kỳ. Giả thuyết cuối cùng là sự tồn tại của động mạch gốc.

Nhiễm sắc thể liên quan đến dây rón một động mạch như thế nào?

Trong hầu hết trường hợp, SUA thường xuất hiện đơn độc. Chỉ có 10% trường hợp SUA được báo cáo có liên quan đến bất thường nhiễm sắc thể.

Tôi có nên làm thêm xét nghiệm không?

Sau khi chẩn đoán SUA, nên siêu âm thai chi tiết để khảo sát các bất thường cấu trúc tim và thận thai nhi. Sau đó, việc lựa chọn các phương pháp đánh giá sâu hơn sẽ tùy thuộc vào kết quả siêu âm chi tiết.

Tôi cần lưu ý gì khi mang thai?

Trong trường hợp SUA đơn độc, nên theo dõi sự phát triển của thai nhi.

Dây rốn một động mạch ảnh hưởng như thế nào đến em bé sau sinh?

Các trường hợp SUA đơn độc và thai nhi phát triển tốt thường không ảnh hưởng đến kết cục trẻ sau sinh.

Tiền lượng trẻ sơ sinh có SUA và các bất thường phát hiện trên siêu âm phụ thuộc vào chẩn đoán cuối cùng và kết quả các xét nghiệm chẩn đoán.

Dây rốn một động mạch có tái diễn ở lần mang thai sau không?

Trường hợp SUA kết hợp với sự hiện diện của các dị tật khác, nguy cơ xuất hiện ở lần mang thai sau tăng gấp 4 lần. Nếu SUA xuất hiện đơn độc, nguy cơ tái diễn tăng gấp 2 lần.

GIÃN TĨNH MẠCH RÓN

Giãn tĩnh mạch rốn là gì?

Giãn tĩnh mạch rốn (Umbilical vein varix – UVV) là tình trạng giãn khu trú đoạn tĩnh mạch rốn (phần bên trong bụng thai nhi, trước khi đi vào gan).

Giãn tĩnh mạch rốn xuất hiện như thế nào?

Phần yếu nhất của tĩnh mạch rốn ở bên trong bụng thai nhi, từ vị trí đổ vào thành bụng đến trước khi đi vào gan, do thiếu sự hỗ trợ của dây rốn. Dưới sự gia tăng áp lực tĩnh mạch, đoạn dây rốn này giãn ra và tạo thành UVV.

Nhiễm sắc thể liên quan đến giãn tĩnh mạch rốn như thế nào?

5 – 10% các trường hợp dẫn tĩnh mạch rốn liên quan đến lệch bội nhiễm sắc thể. Các bất thường nặng ở thai nhi liên quan đến 5 – 10% UVV. 70 – 80% UVV xuất hiện đơn độc.

Tôi có nên làm thêm xét nghiệm không?

Nên thực hiện xét nghiệm chẩn đoán và siêu âm chi tiết để loại trừ các bất thường về nhiễm sắc thể liên quan.

Tôi cần lưu ý gì khi mang thai?

Thai phụ nên được theo dõi tại các trung tâm có đội ngũ y tế chăm sóc thai kỳ nguy cơ cao và kiểm tra siêu âm để phát hiện dấu hiệu suy thai hay biến chứng của UVV.

Giãn tĩnh mạch rốn ảnh hưởng như thế nào đến em bé sau sinh?

Các trường hợp UVV đơn độc thường có tiên lượng tốt. Khi có sự hiện diện của các bất thường khác, tiên lượng phụ thuộc vào nguyên nhân UVV và các bất thường kèm theo.

TỒN TẠI TĨNH MẠCH RỐN BÊN PHẢI

Tồn tại tĩnh mạch rốn bên phải là gì?

Tồn tại tĩnh mạch rốn bên phải (Persistent Right Umbilical Vein – PRUV) là tình trạng tĩnh mạch rốn bên phải không bị thoái triển. Trường hợp cả hai tĩnh mạch rốn bên phải và bên trái cùng tồn tại, tĩnh mạch rốn bên phải được gọi là “dư thừa mạch máu” (supernumerary vessels).

Tồn tại tĩnh mạch rốn bên phải xuất hiện như thế nào?

Nguyên nhân của PRUV vẫn chưa được hiểu rõ. Một số giả thuyết chưa được chứng minh về PRUV mô tả hai nhóm PRUV:

- PRUV nhóm 1 – được báo cáo trong 95% trường hợp. Nhóm này có tiên lượng tốt. Ống tĩnh mạch (nối từ tĩnh mạch rốn đến tĩnh mạch chủ dưới của thai) còn tồn tại và ít ảnh hưởng đến huyết động học thai nhi.
- PRUV nhóm 2 – tĩnh mạch rốn phải còn tồn tại đổ trực tiếp vào tim thai nhi làm tăng cung lượng tim. Nhóm này thường không có ống tĩnh mạch và có tiên lượng xấu hơn.

Nhiễm sắc thể liên quan đến tồn tại tĩnh mạch rốn bên phải như thế nào?

Trisomy 18 và hội chứng Noonan được báo cáo trong nhiều trường hợp PRUV với sự xuất hiện của bất thường tim thai, có hoặc không liên quan đến bất thường nhiễm sắc thể.

Tôi có nên làm thêm xét nghiệm không?

Nên thực hiện siêu âm thai chi tiết và siêu âm tim thai.

Tôi cần lưu ý gì khi mang thai?

Bất kỳ dấu hiệu thiếu máu nào của thai nhi nên được tiếp tục theo dõi bằng siêu âm.

Tồn tại tĩnh mạch rốn bên phải ảnh hưởng như thế nào đến em bé sau sinh?

Các trường hợp tồn tại tĩnh mạch rốn xuất hiện đơn độc thường có tiên lượng tốt. Các yếu tố khác ảnh hưởng đến tiên lượng sau sinh bao gồm các bất thường khác của thai nhi.

Cập nhật lần cuối vào tháng 9 năm 2023